
Obsah

Predslov	9
Hlbiny Zeme a ich dynamika	11
Vznik Zeme a Mesiaca	12
Meteority – svedkovia zloženia hlbín Zeme	13
Geofyzika odhaľuje vnútro Zeme	16
Keď sa sopky prebudia	18
Platňová tektonika hýbe kontinentmi	21
Ako sa odohrávajú horotvorné pochody	22
Horninový cyklus alebo ako zo sedimentu môže vznikaf žula	24
Platňová tektonika formovala aj územie Slovenska	26
Prečo Zem kmitá a niekedy sa aj trasie	29
Vonkajšie obaly Zeme	32
Pedosféra	32
Vznik pôdy	32
Typy pôd na zemskom povrchu	34
Pôda ako živý systém	35
Hydrosféra	37
Atmosféra	39
Vrstvy atmosféry	39
Vznik atmosféry	42
História života na Zemi	44
História života uchovaná v kameni	45
Kronika planéty Zem	45
Ako čítať knihu histórie života	47
Ako vznikajú skameneliny	49
Podnebné režimy – zmeny bez konca	50
Hromadné vymierania	52
Predkambrium – obdobie raných spoločenstiev organizmov	53
Odkiaľ sa vzala voda, prvé oceány	53

More, kolíska života	53
Zápas o ovládnutie planéty	54
Paleozoikum – obdobie explozívneho rozmachu života	57
Kambrická explózia života	57
More plné rýb	61
Vzácné nálezy morskej prvohornej fauny na Slovensku	61
Osídľovanie suchej zeme	62
Zvyšky močiarnych tropických pralesov na Slovensku	63
Prvé suchozemské živočíchy	65
Permská kríza života	67
Mezozoikum – éra vlády amonitov a dinosaurov	68
Obyvatelia druhohorných morí	68
Krajina dinosaurov	71
Dinosaury na Slovensku	73
Vtáky – potomkovia dinosaurov	75
Rané cicavce	76
Katastrofa z Yucatánu	78
Kenozoikum – éra vlády cicavcov	80
Život v kenozoických moriach	80
Rybolov v treťohorných moriach na Slovensku	81
Treťohorná krajina	83
Hnedouhoľné panvy na Slovensku	84
Cicavce ovládli krajinu	87
Cesta k človeku	94
Geologická stavba Slovenska	99
Granity a metamorfované horniny	103
Sedimentárne horniny	107
Vulkanické horniny	109
Najmladšie horniny sú v nížinách	109
Míľniky geologickej minulosti Slovenska	111
Vývoj v prvohorách	111
Vývoj v druhohorách a starších treťohorách	116
Vývoj v mladších treťohorách	120
Štvrťohorný vývoj a morfológia Slovenska	124
Povrch (georeliéf) územia Slovenska	126
Vodou podmienený vznik georeliéfu	129

Mrazom podmienený vznik georeliéfu	132
Formy georeliéfu vzniknuté vplyvom gravitácie	134
Seizmická aktivita	135
Čo nám dáva Zem	137
Spotreba surovín	137
Koľko treba surovín na výrobu auta?	139
Pigmenty a farby	145
Surovinové bohatstvo Slovenska	147
História ťažby rúd na Slovensku	147
Novodobá ťažba rúd na Slovensku	149
Nerudné suroviny	149
Energetické suroviny	151
Podzemné vody Slovenska	152
Geotermálne a minerálne vody	153
Minerály a meteority opísané zo Slovenska	155
Prvoopisy minerálov z územia Slovenska	156
Meteority z územia Slovenska	162
Geovedci v službách spoločnosti	165
Poznávanie planéty Zem	165
Platňová tektonika odhaľuje fungovanie Zeme	166
Medzinárodný rok planéty Zem	168
Výstava „Planéta, na ktorej žijeme“ v Slovenskom národnom múzeu	169